

Історія Іуди. Як все було насправді?

З часів Євангельських подій людство не знає імені більш ганебного і низького, ніж ім'я Іуди Іскаріота. Історію про те, як один з найближчих учнів Христа за тридцять срібняків зрадив свого Божественного Вчителя на розп'яття, знають сьогодні навіть люди, які жодного разу в житті не читали Біблію. Але у тих, хто читав Євангельську розповідь про зраду Іуди, неминуче виникає ряд питань. Вчинки Іуди вражають якоюсь дивною внутрішньою непослідовністю. Адже навіть в зраді повинна бути певна логіка. А те, що зробив Юда, настільки суперечливо і безглуздо, що не вкладається навіть в логіку зради. Втім, до певного моменту його дії зрозумілі. Задумавши зрадити Христа, Юда йде до первосвящеників і каже: **«Що хочете дати мені, і я вам Його видам? І вони йому виплатили тридцять срібняків. І він відтоді шукає слушного часу, щоб видати Христа.»** (Мт 26:15,16). Нагода з'явилась на наступну ж ніч. Юда призводить озброєний загін воїнів і слуг первосвящеників в Гетсиманський сад, де зазвичай проводили ніч Христос і апостоли. **«А зрадник Його дає був знака їм, кажучи: Кого поцілую, то Він, беріть Його. І зараз Він підійшов до Ісуса й сказав: Радій, Учителю! І поцілував Його. Ісус же йому відказав: Чого, друже, прийшов ти? Тоді приступили та руки наклали на Ісуса, і схопили Його.»** (Мт 26:48-50). І тут виникає питання: чому для того щоб вказати на Христа, Іуда обрав такий зухвало-нахабний спосіб? Адже зазвичай зрадник соромиться навіть просто поглянути в очі своїй жертві. А тут він відкрито вітає Христа, нітрохи не приховуючи своїх намірів віддати Його в руки слуг первосвящеників. Але є обставина, яка не дозволяє так спрощено трактувати Іудин поцілунок. Тому що дізнавшись про засудження Христа на смерть, Юда повісився. Ось як описує це Євангеліст Матвій. **«Тоді Юда, що видав Його, як побачив, що Його засудили, розкаявся, і вернув тридцять срібняків первосвященикам і старшим, та й сказав: «Я згрішив, невинну кров видавши. Вони ж відказали: А нам що до того? Дивись собі сам... І, кинувши в храм срібняки, відійшов, а потому пішов, та й повісився...»** (Мт 27:3-5)

Виходить парадокс. Якщо Іуда ненавидів Ісуса або просто скам'янів серцем і був до Нього байдужий, то чому він наклав на себе руки? Адже тільки смерть того, без кого життя втрачає будь-який сенс, може штовхнути людину на самогубство. Виходить, Юда любив Христа? Але тоді чому він з такою легкістю віддав Ісуса в руки тих, хто засудив Його до смерті? Історія з платою за зраду тільки посилює подив. Євангельський текст недвозначно свідчить, що Юда зрадив свого Вчителя за тридцять срібняків. Але якщо вони були метою і причиною зради Іуди, то чому після виконання свого задуму він з такою легкістю повертає ці срібники назад? А якщо вони не були для Іуди цінністю, то заради чого він пішов на зраду, що коштувало життя йому самому? Всі ці питання виникають тому, що зрада - це таємниця хворої душі. Зрадник виношує в серці свої злочинні плани і ретельно приховує їх від оточуючих. Юда нікому не відкривав своїх намірів до самої своєї безславної загибелі. І про те, що відбувалося в його душі, євангелісти, звичайно ж, не могли знати в точності. Євангеліє розповідає про зраду дуже скупо і це цілком природно, тому що **Євангеліє - це історія нашого спасіння, а не історія зради Іуди.** Євангелістам Юда цікавий тільки в зв'язку з Хресною Жертвою Спасителя, але ніяк не сам по собі. Тому історія падіння Іуди назавжди залишиться таємницею. Однак ця таємниця завжди хвилювала людей. Ще апостоли на Тайній Вечері, коли Господь попередив, що один з них зрадить Його, стали схвильовано питати кожен про себе самого: "Чи не я?" І кожен християнин, читаючи Євангеліє, задається цим питанням: "А я ніколи не зраджував Христа своїми гріхами?" До теми зрадництва зверталися і стародавні християнські тлумачі, але особливо часто вона стала звучати в творчості сучасних богословів і філософів. Це не дивно, тому що час зараз "дуже невірний", зрадники в честі, а вірність не в моді. Однак, оскільки про Юду сказано в Євангелії дуже небагато, то і спроба осмислити його зраду завжди вимагає реконструкції відсутніх фактів з різними ступенями ймовірності. Таке тлумачення, звичайно, не може претендувати на остаточність чи однозначність, але деякі відомості про Юду, дані в Біблії, можуть пролити світло на його

похмуру історію. І один найважливіший факт, не знаючи якого неможливо зрозуміти внутрішніх спонукань Юди, наводить у своєму Євангелії апостол Іоанн. Справа в тому, що Іуда був - крадій. Ось що Біблія говорить про крадіжки Іуди: **«А Марія взяла літру мира, з найдорожчого нардю пахучого, і намастила Ісусові ноги, і волоссям своїм Йому ноги обтерла... І пахощі мира наповнили дім! І говорить один з Його учнів, Юда Іскаріотський, що мав Його видати: Чому мира оцього за триста динарів не продано, та й не роздано вбогим? А це він сказав не тому, що про вбогих журився, а тому, що був злодій: він мав скриньку на гроші, і крав те, що вкидали.»** (Від Івана 12: 3-6).

І ось тут виникає новий ряд невідповідностей. Замість того, щоб забрати собі гроші що накрав з скриньки та плату за зраду, і зажити, нарешті, собі на втіху, Юда раптом повертає гроші і кінчає життя самогубством.

Всі тлумачі Священного Писання одностайно стверджують, що Юда зрадив Спасителя за прямим навіюванням диявола. Євангельський текст прямо свідчить: **«сатана ж увійшов у Юду, званого Іскаріот, одного з числа Дванадцяти, і він пішов, і говорив з первосвящениками та начальниками, як він видасть Його»** (Лк 22: 3-4).

У православній аскетичній дію диявола на душу людини описується наступним чином. Злий дух отримує доступ до людини через його пристрасті (тобто - хворі нахили душі). Подумки він нашіптє, як краще людині задовольнити свої хворі бажання, і крок за кроком веде свою жертву до загибелі. Причому, спочатку диявол запевняє людину, що гріх, мовляв, не так вже й великий, а Бог милостивий і все простить. Але потім, після вчинення гріха, злий дух ввергає людину в безодню відчаю, вселяючи йому, що гріх його - безмірний, а Бог - невблаганний. Але що ж нашептав сатана Іуді, якою обіцянкою спокусив його на зраду Христа?

Найбільшою пристрастю Іуди була любов до багатства - грошолоубство. А самим заповітним бажанням, можливо - посада міністра фінансів в «земному царстві Месії», де він зміг би красти такі суми, які найщасливішим злодіям світу навіть не снилися. І ця заповітна мета була вже зовсім близько.

І ось, підбурований дияволом, він вирішує зрадити Христа, для того щоб спровокувати відкрите зіткнення первосвящеників з Месією. Перемога Ісуса в цьому конфлікті не викликає у нього і краплі сумніву. Адже він бачив силу Месії, бачив, як по Його велінню воскресать мертві, як Йому кориться буря, як злі духи беззаперечно підкоряються Йому ... Хто ж зможе вбити Месію? Досить одного Його слова, і навіть незламні залізні легіони Риму розвіються без сліду, як сухе листя!

Засліплений спрагою багатства і нашіптванням сатани, Юда зраджує Христа. Але при цьому навіть думки не припускає, що Його можуть убити. Адже в Ісусі, який здобув перемогу первосвящеників, була вся його надія, все уповання на майбутнє.

Сатана вселив Іуді, що Христос неодмінно прийме виклик, змете первосвящеників, римських окупантів і Сам запанує в Ізраїлі.

Але він обдурив Юду, як і повинен був обдурити батько брехні - нещасного, який загруз у болоті своїх пристрастей і осліплого від блиску примарних скарбів людини. Думка про те, що Спаситель відмовиться від Хресного Подвигу, спокусившись земним царством, дійсно - сатанинська. Цією думкою Диявол спокушав Христа в пустелі, перед виходом Його на проповідь Євангелія. Цю ж думку злий дух намагався вселити апостолу Петру, коли той став відмовляти Христа від спокутних страждань, і тут же отримав від Нього горстку відповідь: **«...Відступися від Мене, сатано, ти спокуса Мені, бо думаєш не про Боже, а про людське!»** (Мт 16:23). Спаситель добре знав, хто намагався говорити з Ним через самого відданого учня. Також знав він і кому повірив Юда. Перед самим приходом зрадника з загоном стражників Ісус сказав до своїх учнів: **«Небагато вже Я говоритиму з вами, бо надходить князь світу цього, а в Мені він нічого не має...»** (Ін 14:30). Князем світу цього Христос називав, звичайно ж, не Юду, а сатану, який в черговий раз, тепер через учня-зрадника хотів спокусити Спасителя спокусою земного панування. Але Господь йшов Хресним Шляхом, заради якого і прийшов в цей світ. Сатана залишився ні з чим, а разом з ним збанкрутував і Юда.

Із статті видання «Фома» Олександра ТКАЧЕНКО